

KRONIKA
KALISKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK
SOCIETAS SCIENTIARUM AC LITTERARUM CALISIENSIS

ROK 2016

19 października – w siedzibie KTPN odbyło się zebranie Zarządu, które poprowadziła wiceprezes prof. Ewa Andrysiak. Były na nim omawiane sprawy dotyczące działalności towarzystwa oraz przedstawiane nowe wydawnictwa.

21 października – w gmachu Państwowej Szkoły Muzycznej im. H. Melcera wręczono nagrody Prezydenta Miasta Kalisza za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej i upowszechniania kultury. Wśród nagrodzonych znaleźli się również członkowie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk: Makary Górzyński, Monika Sobczak-Waliś, Tadeusz Krokos oraz Urszula Zybura.

26 października – w Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu, odbyło się zakończenie projektu „Mój Region – Moja Tożsamość! Edukacyjne warsztaty dla uczniów. Konkurs wiedzy o regionie”, któremu patronowało Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk wraz z Książnicą Pedagogiczną. Projekt współfinansowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego zrealizowany został w ramach zadania publicznego pt. „Wspieranie przedsięwzięć mających na celu upowszechnianie wiedzy na temat Wielkopolski poprzez edukację regionalną dzieci i młodzieży”. W warsztatach i konkursie wzięło udział 96 uczniów z 16 kaliskich szkół podstawowych, z czego komisja konkursu wyłoniła pięć równorzędnych pierwszych miejsc. Laureatami zostali: Julia Obała ze Szkoły Podstawowej nr 10, Adam Mokras ze Szkoły Podstawowej nr 16, Oliwia Kurek ze Szkoły Podstawowej nr 21, Błażej Bażant ze Szkoły Podstawowej Sióstr Nazaretanek, Piotr Gradowski ze Szkoły Podstawowej Sióstr Nazaretanek, a nagrody wręczyli im: Anna Wojtyńska (koordynator projektu), Mariola Śmiecińska, Jerzy Wasilkowski i Henryka Karolewska.

31 października – w przeddzień „Wszystkich Świętych” na cmentarzu miejskim w Kaliszu, prezes KTPN prof. Krzysztof Walczak oraz wiceprezes prof. Ewa Andrysiak pamiętając o zmarłym członku założycielu KTPN - śp. Władysławie Kościelniaku (wybitny artysta grafik, autor wielu książek, Honorowy Obywatel Kalisza) złożyli kwiaty i zapalili znicze na jego grobie.

8 listopada – pojawił się dwunasty tomik serii „Kaliszanie” pt. „Agaton Giller (1831-1887)” autorstwa prof. Michała Jarneckiego. Twórca książeczki, historyk, podróżnik i wykładowca na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym UAM w Kaliszu, zajął się postacią znaczącą dla historii Polski XIX wieku. Jego bohater to pisarz i dziennikarz, konspirator i działacz niepodległościowy, urodzony w Opatówku i uczący się w kaliskiej szkole, a także syn burmistrza z Opatówka oraz brat znanego Stefana Gillera. Jak pisze autor, postać „o burzliwym zyciorysie”, zasługiwała na znaczące miejsce w krajowej historiografii ze względu na jego zasługi w walce o niepodległość, zsyłki i więzienia, a także za twórczość

wspomnieniową poświęconą polskim zesłańcom powstania styczniowego i emigracji postyczniowej. Agaton Giller, choć przyszło mu żyć z dala od kraju, zawsze sercem był związany z narodem i ziemią kaliską.

8 listopada – w Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu miało miejsce otwarcie pracowni artystycznej Władysława Kościelniaka (nestora kaliskich artystów, członka założyciela KTPN). Bibliotece przekazana została ona jeszcze za życia artysty (2006), obecnie przeniesiona, odtworzona i wzbogacona o pamiątki подарowane przez syna Cypriana ma służyć miastu i zainteresowanym, jako zachowany dorobek artystyczny mistrza. Wyeksponowana została w dziale zbiorów specjalnych i posiada: wyposażenie pracowni (biurko, regały, fotel itp.), ciekawy księgozbiór, a także grafiki, rysunki, obrazy oraz obszerny zbiór zdjęć, dyplomów i wielu innych cennych pamiątek.

11 listopada – w Święto Niepodległości na Placu Wolności w Koninie, prof. UAM Piotr Gołdyn (członek zarządu KTPN) otrzymał srebrny medal za zasługi dla Ligi Obrony Kraju.

17 listopada – w Bibliotece Uniwersyteckiej w Łodzi odbyło się uroczyste otwarcie wystawy pt. „Wydawnictwa Łódzkiego Towarzystwa Naukowego”, która zapoczątkowała obchody 80-lecia istnienia Łódzkiego Towarzystwa Naukowego. Na otwarciu prezes stowarzyszenia prof. Antoni Różalski krótko przybliżył historię działalności towarzystwa, jego prezesów i honorowych członków oraz stworzył jubileuszowe obchody. Wśród przybyłych na uroczystości rocznicowe była także reprezentantka Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk mgr Ewa Obała, która w imieniu prezesa prof. Krzysztofa Walczaka oraz całego KTPN złożyła gratulacje i życzenia dalszego rozwoju bratniemu w swej działalności stowarzyszeniu. Przekazała również na ręce prezesa pamiątkowy list gratulacyjny przygotowany specjalnie na to wydarzenie.

22 listopada – w siedzibie KTPN miało miejsce zebranie Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej z przewodniczącą dr Iwoną Barańską, a po nim odbyło się otwarte spotkanie naukowe z mgr. Mateuszem Halakiem, który przedstawił temat „Zachęta dla klienta czyli rzecz o kulturze reklam w Kaliszu”. Prelegent pokazał wybór zdjęć i starych fotografii przedstawiających formy reklam oraz informacji, w postaci szyldów sklepowych umieszczanych na murach kamienic i innych obiektach od czasów guberni kaliskiej po dzień dzisiejszy. Wspominał także o reklamach umieszczanych w dawnej prasie i na odwrocie starych fotografii. Spotkanie to przywołało pamięć o dawnych właścicielach sklepów, hoteli, restauracji, cukierni itp. oraz miejscach, gdzie się znajdowały owe obiekty.

3 grudnia – ukazała się książka pt. „Ignacy Adam Nieścieszko-Bujnicki (1891-1939) : prezydent Kalisza, budowniczy elektrowni kaliskiej” z serii „Kaliszanie”, którą napisała Anna Tabaka. W publikacji tej można prześledzić losy Ignacego Bujnickiego, ucznia Szkoły Realnej w Kaliszu, uczestnika strajku szkolnego w 1905 r. oraz wychowanka Szkoły Handlowej. Bohater książki studiował później we Lwowie i Petersburgu, gdzie otrzymał dyplom inżyniera mechanika, a po powrocie do Kalisza został dyrektorem elektrowni miejskiej i dzięki jego staraniom wybudowany został potężny obiekt elektrowni w Piwonicach. Bujnicki był także aktywnym działaczem politycznym i społecznym, a w 1937 r. wybrano go na stanowisko Prezydenta Miasta Kalisza. Druga wojna światowa przyniosła kres jego karierze i pozbawiła życia. Dzieje tej postaci opisała Anna Tabaka – historyk sztuki, regionalistka, popularyzatorka wiedzy o Kaliszu i regionie. Autorka w swej publikacji zamieściła wiele zdjęć, pochodzących ze zbiorów rodziny Milewskich – krewnych prezydenta.

5 grudnia – wyszła z druku praca dr Bogumiły Celer pt. „Drukarnie Kalisza w latach 1945-2000”. Książka przedstawia dzieje kaliskich drukarni po drugiej wojnie światowej, ukazując ich losy poczynając od powojennego wznowienia działalności, a kończąc na transformacji gospodarczej przełomu XX i XXI wieku. Najwięcej uwagi autorka poświęca Kaliskiej Drukarni Akcydensowej, opisując jej historię od powstania typografii aż po jej upadek. W publikacji tej można znaleźć wiele wiadomości o wyposażeniu drukarni, metodach pracy, wydawnictwach jakie przeszły przez ich maszyny oraz o mistrzach czarnej sztuki i ich działalności. Książkę wzbogacają ilustracje, które pochodzą m.in. z prywatnych zbiorów kaliskich drukarzy. Z uwagi na treść, druku książki, wykonanego wspólnie, podjął się znany kaliski drukarz Marcin Krymarys, właściciel firmy „Dangraf”, kontynuującej najlepsze tradycje kaliskiego drukarstwa.

W dniu ukazania się książki odbyło się spotkanie promocyjne zorganizowane przez Kaliską Sekcję Poligrafów Stowarzyszenia Inżynierów Mechaników Polskich i miało ono miejsce w Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu. Po wystąpieniu autorki i pokazie multimedialnym, bohaterowie książki mieli okazję do wspomnień.

12 grudnia – ukazała się książka autorstwa Jerzego Gnerowicza poświęcona człowiekowi związanemu z pszczelarstwem pt. „Profesor Teofil Ciesielski : pszczelarz, działacz, uczonec”. Publikacja ta opisuje losy profesora botaniki Uniwersytetu Lwowskiego, który w istotny sposób przyczynił się do rozwoju pszczelarstwa. Książka wydana została przez Polski Związek Pszczelarski w Warszawie i Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk w setną rocznicę śmierci prof. T. Ciesielskiego.

13 grudnia – w siedzibie KTPN odbyło się zebranie Zarządu, na którym omówione były sprawy działalności stowarzyszenia, projekty związane z przyszłoroczną konferencją, wydawnictwami oraz poczyniono przymiarki do zbliżającego się jubileuszu 30-lecia Towarzystwa. Przyjęto także nowych członków rzeczywistych: dr. Pawła Kamińskiego, mgr. Jarosława Kisiela, dr. Krzysztofa Kisiela, dr. Annę Ludwiczak, mgr. Monikę Jolantę Majchrzak, dr. Annę Pisarską, dr. Izabelę Rączką, dr. Agnieszkę Karolinę Szczepaniak, dr. Zbyszka Szmaja i mgr. Jerzego Wasilkowskiego.

10 grudnia – opublikowany został wykaz czasopism punktowanych na rok 2016, sporządzony przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Czasopisma Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oceniono: Zeszyty KTPN - 6 pkt, Studia Kaliskie - 2 pkt

W procesie ewaluacji IC Journals Master List, czasopisma KTPN przeszły pozytywnie z wynikiem przyznania wskaźnika Index Copernicus Value: Zeszyty KTPN ICV : 45.08 (poprzednia ocena - 25,68), Studia Kaliskie ICV : 34.97 (poprzednia ocena – 15,19)

ROK 2017

5 stycznia – w murach Biblioteki Publicznej im. Braci Gillerów w Opatówku miała miejsce promocja książki „Agaton Giller (1831-1887)” z serii „Kaliszanie”, którą napisał prof. Michał Jarnecki – historyk, podróżnik, wykładowca uniwersytecki. Na spotkaniu autor poinformował, że od wielu lat zbierał materiały na temat Agatona Gillera oraz przedstawił bohatera publikacji jako wiecznego emigranta, głęboko związanego z Opatówkiem i Kaliszem, który wyszedł poza społeczność lokalną i stał się postacią znaczącą dla historii Polski.

5 stycznia – Miejska Biblioteka Publiczna im. A. Asnyka w Kaliszu wraz z Kaliskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk zorganizowała spotkanie promocyjne z prof. Michałem Jarneckim. Można było na nim posłuchać fascynującej opowieści o losach Agatona Gillera, bohatera dwunastego tomiku z serii „Kaliszanie”. Autor publikacji, zajmujący się od wielu lat tą postacią i zbierający o nim materiały, przedstawił losy Agatona Gillera i historię powstania książeczki. Na spotkaniu również zabrała głos prof. Ewa Andrysiak, przedstawiając twórcę tomiku, zaś z gratulacjami w imieniu Członka Zarządu Województwa Wielkopolskiego Marzeny Wodzińskiej wystąpił Jerzy Szukalski.

18 stycznia – wyszła z druku pokonferencyjna książka pt. „Odbudowy i modernizacje miast historycznych w pierwszej połowie dwudziestego wieku w Europie : naród, polityka, społeczeństwo”, pod red. Iwony Barańskiej i Makarego Górzyńskiego. Omówiona jest w niej rekonstrukcja, odbudowy, projekty i działania modernizacyjne na terenie miast polskich i europejskich, które uległy zniszczeniu wskutek działań wojennych w latach 1914-1918. Wśród przedstawionych zburzonych zabytkowych dzielnic, czy całych miast (m.in. w Belgii, Francji, Niemczech, Włoszech i w Polsce), najbardziej znaczące miejsce miał Kalisz, dlatego został on najważniejszym przykładem tego typu działań, eksponowanym podczas międzynarodowej konferencji poświęconej temu tematowi, będącej dziełem Pracowni Historii, Sztuki i Kultury Materialnej KTPN. Przypadek kaliski jest także dominującym tematem wśród zamieszczonych artykułów publikacji, autorstwa Joanny Bruś, Moniki Sobczak-Waliś i Dominiki Płócienniczak.

18 stycznia – publikacja pt. „Odbudowy i modernizacje miast historycznych w pierwszej połowie dwudziestego wieku w Europie : naród, polityka, społeczeństwo” pod red. Iwony Barańskiej i Makarego Górzyńskiego w języku angielskim stała się obecna w internecie. Strona elektroniczna:

https://historictownsmmodernizations2016.wordpress.com/welcome__trashed/about/

29 stycznia – w Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu można było wysłuchać wykładu popularnonaukowego z cyklu „FOTOPLASTIKON” z Makarym Górzyńskim (członkiem KTPN) pt. „Dziewiętnastowieczny teatr miejski w Kaliszu. Architektura i polityki kulturowe na peryferiach imperium”.

8 lutego – zmarła mgr Bożena Kryst wieloletnia bibliotekarka, starszy kustosz Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka w Kaliszu oraz od 1996 r. członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. To wielka strata dla środowiska bibliotekarzy, turystyki oraz ludzi kultury.

13 lutego – w Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu miało miejsce spotkanie związane z promocją książki pt. „Region i książka : szkice z dziejów książki regionalnej”, której inicjatorem był prof. Piotr Gołdyn, a redaktorkami prof. Ewa Andrysiak i dr Elżbieta Steczek Czerniawska. Publikacja jest dedykowana prof. Krzysztofowi Walczakowi, znanemu i cenionemu kaliszczaninowi, bibliologowi, regionaliście i wykładowcy, który jest prorektorem w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. S. Wojciechowskiego w Kaliszu, dyrektorem Książnicy Pedagogicznej im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu, prezesem Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz pełni wiele innych funkcji społecznych, w tym wchodzi w skład Rady Towarzystw Naukowych przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk. Książka powstała dzięki pracom ofiarowanym Profesorowi, a poświęcona została tematyce książki w jej wymiarze regionalnym. Autorami artykułów

są: E. Andrysiak, I. Barańska, B. Celer, J. Chwastyk-Kowalczyk, J. Durka, P. Gołdyn, Z. Gruszka, D. Jankowski, M. Korczyńska-Derkacz, E. Kristanova, M. Matwijów, J. Miluška-Stasiak, E. Obała, T. Poklewski-Kozieł, M. Radziszewska, M. Rzadkowolska, B. Staniów, E. Steczek-Czerniawska, T. Stolarczyk, A. Szurczak, A. Tabaka, H. Tadeusiewicz, A. Walczak-Niewiadomska, D. Wańka i M. A. Woźniak.

16 lutego – w sali recepcyjnej kaliskiego ratusza zorganizowane zostało spotkanie promocyjne, wydawnictwa z serii „Kaliszanie” pt. „Ignacy Adam Nieścieszko-Bujnicki (1891-1939) : prezydent Kalisza, budowniczy elektrowni kaliskiej” autorstwa Anny Tabaki. Sala nosząca imię bohatera tomiku gościła wiele osób, w tym przedstawiciele władz miasta i rodzinę prezydenta Bujnickiego. Twórczyni książeczki przedstawiła losy ostatniego przedwojennego Prezydenta Miasta Kalisza, a także ucznia kaliskich szkół średnich, później inżyniera, budowniczego kaliskiej elektrowni oraz dobrego gospodarza miasta, dzięki któremu je zelektryfikowano, uruchomiono miejską rzeźnię, jak również wykonano wiele prac związanych z rozbudową kanalizacji i wodociągów. Prezydent był bardzo czynny zawodowo, społecznie i politycznie, niestety na początku II wojny światowej został zamordowany przez Niemców. Podsumowaniem spotkania stały się wspomnienia wnuków Ignacego Bujnickiego.

17 lutego – wyszły drukiem „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk” nr 16, pt. „Miscellanea archiwalne, biblioteczne i muzealne” pod red. dr Bogumiły Celer. W czasopiśmie tym można znaleźć teksty poświęcone tematyce zbiorów specjalnych w bibliotekach polskich, w szczególności zaś calisianów. Autorami artykułów są: Ewa Andrysiak, Ryszard Bieniecki, Elżbieta Bylinowa, Bogumiła Celer, Jarosław Durka, Małgorzata Halec, Henryka Karolewska, Beata Kurek, Marcin Mikołajczyk, Ewa Obała, Jacek Partyka, Regina Podskarbi, Maria Radziszewska, Monika Sobczak-Waliś, Krzysztof Walczak, Anna Wojtyńska, Aldona Zimna oraz Maria Żemigła.

28 lutego – w Książnicy Pedagogicznej im. A. Parczewskiego w Kaliszu odbyło się posiedzenie Pracowni Bibliografii Kalisza Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk zorganizowane przez przewodniczącą pracowni, prof. Ewę Andrysiak. Omówiona została działalność zespołu oraz plany na kolejny rok pracy, a po części oficjalnej zebrani wysłuchali wykładu mgr. Jerzego Wasilkowskiego pt. „Efektywne wyszukiwanie zasobów cyfrowych w Internecie. Komputerowe bazy danych oraz polskie i zagraniczne biblioteki cyfrowe”. Prelegent zaprezentował na podstawie calisianów najskuteczniejsze metody wyszukiwania danych rzeczowych i osobowych, stwierdzając, że dzięki digitalizacji i coraz szerszym możliwościom wyszukiwarek, w zasobach cyfrowych bibliotek polskich i na całym świecie można znaleźć coraz to nowe, dotąd nieznanne artykuły, książki, czy zdjęcia w Internecie.

13 marca – w murach Biblioteki Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu zorganizowana została wraz z Kaliskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk promocja książki pt. „Odbudowy i modernizacje miast historycznych w pierwszej połowie dwudziestego wieku w Europie : naród, polityka, społeczeństwo”. Posłuchać można było wypowiedzi redaktorów publikacji dr Iwony Barańskiej i Makarego Górzyńskiego, którzy ukazali działania, jakie poczynili, by książka ta mogła powstać, omówili również poszczególne artykuły. Redaktorzy podziękowali także poszczególnym osobom za pomoc i wsparcie przy redakcji i procesie wydawniczym. Na koniec spotkania prezes KTPN prof. Krzysztof Walczak podziękował redaktorom za entuzjazm i włożoną pracę w powstałą publikację, podkreślając wielką aktywność Pracowni Historii Sztuki i Kultury Materialnej Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk z przewodniczącą dr Iwoną Barańską.

18 marca – w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Prezydenta S. Wojciechowskiego w „Tarasach Zimowych” odbyło się XXIX Walne Zgromadzenie Sprawozdawcze Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Po powitaniu zebranych przez prezesa prof. Krzysztofa Walczaka, minutą ciszy uczczono pamięć zmarłych: Olecha Podlewskiego i Bożeny Kryst. W dalszym toku spotkania obradom przewodniczył doc. dr Jan Frąszczak, a prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk złożył sprawozdanie z działalności towarzystwa i zapoznał wszystkich z zamierzeniami i planami na rok bieżący. Wysłuchano także sprawozdania Komisji Rewizyjnej, które omówił mgr Sławomir Przygodzki i Sądu Koleżeńskiego przedstawione przez mgr Ewę Obałę. Na koniec po przyjęciu sprawozdań, budżetu wytyczonego na rok 2017 i uchwał przedstawionych przez dr Joannę Bruś, w wolnych głosach i wnioskach zabrała głos prof. Ewa Andrysiak. Podczas Walnego Zgromadzenia można było zapoznać się z najnowszymi wydawnictwami Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

26 marca – w Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu podczas FOTOPLASTIKONU swój projekt stypendialny pt. „Wszystko dla pań. Alternatywny przewodnik po Kaliszu” przedstawiła mgr Anna Tabaka (członek Sądu Koleżeńskiego Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk). Mecenasem projektu był Marszałek Województwa Wielkopolskiego, a składał się on z osiemnastu portretów kobiet i jednego portretu mężczyzny oraz z trzech zagadnień tematycznie związanych z obyczajowością.

6 kwietnia – zmarł mgr Hubert Pałęcki, regionalista, działacz społeczny, członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (od 1997 r.), Towarzystwa Miłośników Kalisza, Lokalnej Organizacji Turystycznej Ziemi Kaliskiej oraz Koła Absolwentów Szkół Handlowych i Ekonomicznych w Kaliszu. Za zasługi i pracę społeczną był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Honorową odznaką Miasta Kalisza, a także posiadał wiele innych nagród i wyróżnień. Pochowany został na cmentarzu tyńieckim.

6 kwietnia – w Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego zorganizowano otwarcie wystawy przedstawiającej dorobek artystyczny Czesława Wosia (członka Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk) z okazji jubileuszu 40-lecia pracy twórczej artysty. Na ekspozycji zobaczyć można było prace malarskie i graficzne mistrza.

6 kwietnia – ukazała się książka pokonferencyjna pt. „Sławomir Czerwiński i wychowanie państwowe” pod redakcją prof. Piotra Gołdyna. Jest ona poświęcona pamięci ministra oświaty, który związany z Kaliszem poprzez lata spędzone w Gimnazjum Klasycznym i udziałem w strajku szkolnym (1905), został później wybitnym organizatorem oświaty, wdrażającym w życie ideę wychowania państwowego, piastując urząd Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w II Rzeczypospolitej. Wydawnictwo to wydane zostało przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Książnicę Pedagogiczną im. A. Parczewskiego w Kaliszu.

8 kwietnia – w Liceum Adama Asnyka podczas Walnego Zebrania Stowarzyszenia Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. A. Asnyka w Kaliszu, mgr Ewa Obała przedstawiła ofertę wydawniczą Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

26 maja – w Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu odbyła się uroczysta gala z okazji 60-lecia „Ziemi Kaliskiej”. Podczas obchodów jubileuszu uhonorowano 21 osób, uznanych

za osobowości gazety, wśród wyróżnionych był również prof. Krzysztof Walczak prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

1 czerwca – doc. dr Jan Frąszczak (wiceprezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk) objął funkcję prorektora Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu. Jego Magnificencja w uczelni pracuje od roku 1999 r., a już od 2011 r. pełnił funkcję dziekana Wydziału Zarządzania (dzisiaj Wydziału Nauk Społecznych i Humanistycznych). Został odznaczony m.in. Brązowym Krzyżem Zasługi, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznaką Honorową Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa, Złotą Odznaką „Za zasługi dla Zakładu Doskonalenia Zawodowego”, Odznaką Honorową „Za zasługi dla energetyki”.

8 czerwca – wyszło z druku drugie zmienione i uzupełnione wydanie książki z serii „Kaliszanie” pt. „Stefan Szolc-Rogoziński (1861-1896). Z Kalisza do Kamerunu” autorstwa prof. Michała Jarneckiego. Jest to kolejna inicjatywa wpisana w program kaliskich obchodów „Roku Stefana Szolca-Rogozińskiego” i wzbogaca miasto o oczekiwaną monografię o słynnym podróżniku.

22 czerwca – ukazała się książka pt. „Dziewiętnastowieczny Teatr Miejski w Kaliszu. Architektura i polityki kulturowe na peryferiach imperium” autorstwa Makarego Górzyńskiego - historyka architektury, pracownika naukowego i doktoranta Uniwersytetu Warszawskiego. Twórca zajął się kolejnym ważnym symbolem architektonicznym Kalisza, czyli obiektem teatru i przedstawił go od strony projektu, jego charakteru architektonicznego, budowy i społecznego funkcjonowania. Opisywany budynek teatru otwarty został w 1900 r., a spalony w 1914 r. i pełnił kluczową funkcję przestrzennej dominanty miasta na równi z kaliskim ratuszem. W nowej książce opartej na źródłach i przynoszącej wiele dotąd nieznanych faktów oraz interpretacji, można znaleźć wiele ilustracji.

czerwiec – w bazie bibliograficznej czasopism humanistycznych i społecznych BazHum ujęte zostały dwa wydawnictwa Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk – „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk” i „Polonia Maior Orientalis”. Baza ta jest narzędziem wspierającym badania naukowe i edukację, gromadząc metadane bibliograficzne i rejestrując całą zawartość czasopism od pierwszych numerów do bieżących.

28 czerwca – wydrukowana została „Księga Jubileuszowa 1991-2016” pt. „Polskie Towarzystwo Penitencjarne w zmieniającej się rzeczywistości społecznej i więziennej” pod red. Józefa Nawoja i Roberta Pokleka. Publikacja ta powstała, by upamiętnić 25. rocznicę założenia towarzystwa i jest 194. wydawnictwem Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

29 czerwca – ukazało się czasopismo pt. „Polonia Maior Orientalis. Studia z dziejów Wielkopolski Wschodniej” T. IV - Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, pod red. prof. Piotra Gołdyna. Powstało ono dzięki wsparciu finansowemu Gminy Grzegorzew i jest kolejnym wydaniem zajmującym się tematyką dotyczącą historii Kalisza i regionu. Wśród autorów można wyróżnić m.in. członków KTPN takich jak: B. Celer, J. Durka, P. Gołdyn, G. Matuszkiewicz, M. Mikołajczyk, E. Obała, K. Walczak i K. Witkowski.

22 lipca – Piotr Sobolewski w imieniu kaliskich przewodników PTTK zorganizował spacer krajoznawczy z cyklu „Kaliszobranie”. Dzięki temu na skwerku im. Eligiusza

Kor-Walczaka, można było posłuchać zaproszonego gościa honorowego prof. Krzysztofa Walczaka prezesa Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, autora książki pt. „Łoże masońskie i organizacje parawolnomularskie Kalisza”. Profesor opowiedział uczestnikom spotkania o historii wolnomularstwa, rozwoju poszczególnych łóż, a także skupił się na kaliskich masonach, ich zwyczajach, łóżach i budynkach.

23 sierpnia – pojawiła się publikacja naukowa pt. „Gesty emblematyczne w międzykulturowej komunikacji niewerbalnej : polsko-grecko-brytyjskie studium porównawcze i gestownik”, będąca owocem pracy doktorskiej Agnieszki Szczepaniak (członka KTPN). Celem publikacji było omówienie jednego z aspektów komunikacji niewerbalnej, jakim są gesty emblematyczne i przedstawienie wybranych emblematów funkcjonujących w różnych kulturach. Autorka porównuje repertuar gestów używanych w Polsce, Grecji i Wielkiej Brytanii oraz proponuje stworzenie katalogu gestów (tzw. „gestownika” lub słownika gestów) stosowanych w wymienionych krajach.

14 września – w ramach wielkopolskiego programu Europejskich Dni Dziedzictwa Kulturowego 2017 w Villi Calisia odbyło się sympozjum nt. „Zabytkowe cmentarze kaliskie jako element wielokulturowego dziedzictwa narodowego – perspektywy i potrzeby ratowania”, którego organizatorem było Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, a poprowadzili je: Anna Tabaka i Makary Górczyński. Przedstawiono na nim zespół zabytkowych cmentarzy przy Rogatce, by rozbudzić dyskusję na temat sposobów ratowania i ochrony tych kaliskich nekropolii. W programie głos zabrali: prof. Krzysztof Walczak, Stanisław Małyszko, Anna Woźniak, Marek Kawczyński, Sławomir Przygodzki, dr Jarosław Dolat oraz prof. Krzysztof Stefański, który przedstawił „Łódzkie doświadczenia – ratowanie zabytków Starego Cmentarza przy ul. Ogrodowej”.

Po wystąpieniach uczestnicy sympozjum próbowali znaleźć sposoby rozwiązania dramatycznej sytuacji kaliskich historycznych cmentarzy przy Rogatce. W podsumowaniu prezes prof. Krzysztof Walczak podkreślił wpływającą zeń pozytywną konkluzję konieczności budowania świadomości i działania na rzecz pomników historii i kultury, a także dał do przemyślenia uczestnikom sesji pomysł utworzenia organizacji zajmującej się ratowaniem tego fragmentu dziedzictwa kulturowego miasta, jakim są zabytkowe nekropolie.

26 września – w kościele pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Mikołaja w Grzegorzewie miało miejsce seminarium naukowe połączone z promocją czwartego tomu wydawnictwa KTPN „Polonia Maior Orientalis” pod red. Piotra Gołdyna. Na spotkaniu redaktor czasopisma omówił obraz życia społecznego w Grzegorzewie w latach 1932-1939 w świetle doniesień *Gazety Kolskiej*”, a także dr Jarosław Durka przedstawił materiały aparatu bezpieczeństwa na temat ziemianina Witolda Karłowskiego (1896-1959) z Grodnej. Na koniec prof. Piotr Gołdyn otrzymał Odznakę Honorową za Zasługi dla Województwa Wielkopolskiego przyznaną przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego oraz Medal Komisji Edukacji Narodowej przekazany przez Ministra Edukacji Narodowej, a wręczył go zaproszony na uroczystość prof. Krzysztof Walczak prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

10 października – do rąk czytelników trafiła książka z serii „Kaliszanie” t. 14 pt. „Tadeusz Grzelak (1929-1996)”, której autorem jest Janusz Stabno, kaliszaniec, mieszkający w Łodzi, pracujący w Warszawie, ściśle związany sercem i pracą zawodową z boksem. Twórca publikacji opisuje życie osobiste i sukcesy sportowe Tadeusza Grzelaka, mocno związanego z Kaliszem. Bohater książki w swej karierze odniósł wiele zwycięstw, sięgając

po tytuł mistrza okręgu, mistrza Polski, wicemistrza Europy. Reprezentował również barwy narodowe na Igrzyskach Olimpijskich, dochodząc tam do ćwierćfinału i zajmując ważne miejsce w historii polskiego boks. Na jego cześć na kaliskim ringu już od 1997 r. organizowany jest turniej pięściarski.

19-20 października – w murach Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM w Kaliszu odbyła się międzynarodowa konferencja pt. „Życie artystyczne prowincji środkowoeuropejskiej w drugiej połowie XIX i początkach XX wieku: przemiany, formy i funkcje”, której organizatorem było Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i uczelnia będąca gospodarzem. Tematem tego naukowego spotkania były zagadnienia życia kulturalnego i artystycznego w drugiej połowie XIX i początkach XX wieku w Kaliszu i wielu podobnych do niego ośrodkach w kraju i zagranicą. Konferencji patronował komitet naukowy, w skład którego weszli: prof. Lechosław Lameński (KUL), prof. Piotr Łuszczykiewicz (WPA UAM w Kaliszu), prof. Jerzy Malinowski (UMK), prof. Olimpia Mitric (Uniwersytet Stefana Wielkiego w Suczawie), prof. Beate Störtkuhl (Carl von Ossietzky Universität Oldenburg), prof. Oleh Suchomłynow (University of Taras Shevchenko In Kyiv) i prof. Krzysztof Walczak (KTPN i PWSZ im. Prezydenta S. Wojciechowskiego w Kaliszu), a także komitet organizacyjny, złożony z działaczy Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk z przewodniczącą dr Iwoną Barańską (w nim: dr Joanna Bruś, Makary Górzyński, Anna Tabaka, Dominika Płócienniczak, Maciej Błachowicz oraz współdziałająca Ewa Kowalczyk-Wiśniewska z UAM).

Konferencję otworzyli: prof. Krzysztof Walczak oraz prof. Piotr Łuszczykiewicz, a wykład wprowadzający wygłosił prof. Lechosław Lameński. W dwudniowych obradach swoje referaty przedstawili: prof. Stanisław Wiech (Uniwersytet im. J. Kochanowskiego w Kielcach), mgr Katarzyna Sucharkiewicz (Muzeum Częstochowskie / Akademia Ignatianum w Krakowie), dr Jarosław Mulczyński (Muzeum Narodowe w Poznaniu), dr Ligia Henczel-Wróblewska (WPA UAM w Kaliszu), dr Raluca Goleşteanu (Instytut Historii PAN), prof. Olimpia Mitric (Uniwersytet Stefana Wielkiego w Suczawie), dr Jana Laslavikova (Slovak Academy of Science), prof. Dorota Kudelska (KUL), mgr Aleksandra Szymonowicz-Hren (Polish Academy of Sciences – Scientific Center in Vienna), dr Iwona Barańska (WPA UAM w Kaliszu / KTPN), mgr Anna Tabaka (Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej / KTPN), dr Joanna Bruś (KTPN), mgr Monika Sobczak-Waliś (KTPN / MBP im. A. Asnyka w Kaliszu), mgr Arkadiusz Błaszczak (MBP im. A. Asnyka w Kaliszu), mgr Maciej Błachowicz (WPA UAM w Kaliszu / KTPN), mgr Danuta Jackiewicz (Muzeum Narodowe w Warszawie), dr Agnieszka Świętosławska (Katedra Historii Sztuki, Uniwersytet Łódzki, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata), mgr Dominika Płócienniczak (KTPN), mgr inż. Arch. Bogusław Małusecki (Archiwum Państwowe w Gliwicach), dr Piotr Molenda (Gnieźnieńska Wyższa Szkoła Humanistyczno-Menadżerska – Menadżerska „Milenium”), dr Piotr Kondraciuk (Muzeum w Zamościu), mgr Teresa Bagińska-Żurawska (Muzeum-Zamek w Łańcucie), dr Anna Maniakowska-Sajdak (Muzeum Zamkowe w Pszczynie), mgr Anna Ozaist-Przybyła (Fundacja Ochrony Mebli Zabytkowych oraz Dziedzictwa Kultury D. O. M.), mgr Dorota Anna Mętrak (Uniwersytet im. J. Kochanowskiego w Kielcach) i mgr Magdalena Nowak (Uniwersytet im. J. Kochanowskiego w Kielcach).

20 października – w ratuszu kaliskim miała miejsce Inauguracja Roku Kulturalnego 2017/2018, wśród wyróżnionych w kategorii „Zachowanie Dziedzictwa Narodowego” znalazło się Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Nagrody również otrzymali członkowie tegoż stowarzyszenia: prof. Ewa Andrysiak, prof. Michał Jarnecki, Anna Narewska, Monika Sobczak-Waliś i Ewa Saganowska.

22 października – pomnik Adama Asnyka stał się punktem spotkania, skąd ruszyli uczestnicy spaceru zatytułowanego „Nie tylko Bogusławski – kaliskie miejsca teatralne”. Po ulicach Kalisza oprowadzał ich Hubert Michałak w ramach projektu związanego z 250-leciem teatru publicznego w Polsce tj. „Spacerownik Teatralny”. Inicjatywa zrealizowana została dzięki Instytutowi Teatralnemu we współpracy z Anną Tabaką, Kaliskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk i Teatrem im. Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu.

29 października – w Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu w ramach 500-lecia Reformacji zorganizowano na „FOTOPLASTIKONIE” wykład popularnonaukowy pt „Ewangelicy w Kaliszu w 500-lecie Reformacji” wraz z projekcją filmu „Luter” w reż. Erica Tilla. Na spotkaniu można było posłuchać prelekcji ks. Michała Kühna (proboszcza Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Kaliszu), który przybliżył zasady wiary Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego oraz dzieje ewangelików polskich, a także Sławomira Przygodzkiego (przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk), przypominającego historię Kościoła na ziemi kaliskiej.

10 listopada – w Ostrowskim Centrum Kultury odbyła się XLI Sesja Rady Miejskiej, na której wręczono medale i nagrody wyróżniającym się mieszkańcom miasta. Prezydent Miasta Beata Klimek nagrodziła m.in. „Laurem 2017” państwo Bożenę i Czesława Wosiów (członka Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk).

11 listopada – na uroczystej gali członek Zarządu Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk prof. nadzw. dr hab. Piotr Gołdyn otrzymał Odznakę Honorową Gminy Kazimierz Biskupi.

16 listopada – w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk odbyło się spotkanie członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Sądu Koleżeńskiego.

17 listopada – wyszły z druku dwie książki okolicznościowe na uroczystość jubileuszu 30-lecia Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Publikacje te podsumowują działalność stowarzyszenia i pokazują jego dorobek w postaci wydawnictw, a są to: „Wydawnictwa Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk 1989-2017 : bibliografia” oprac. przez prof. Ewę Andrysiak oraz „Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk = Societas Scientiarum ac Litterarum Calisiensis (1987-2017)” w redakcji dr Bogumiły Celer.

18 listopada – w „Tarasach Zimowych” Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu odbyło się spotkanie jubileuszowe Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, które 30 lat temu powołane zostało do życia, by wspierać badania naukowe, krzewić i upowszechniać naukę, oświatę i kulturę, działać na rzecz ochrony zabytków oraz by pomagać młodym naukowcom. Uroczystość stała się chwilą refleksji nad działalnością stowarzyszenia, jego rozwojem, planami na przyszłość, które omówił prezes prof. Krzysztof Walczak, a przemówieniu towarzyszył pokaz multimedialny, przypominający najważniejsze wydarzenia w trzydziestoletniej działalności Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, opracowany przez Ewę Obałę.

Podczas obchodów wręczony został dyplom członka honorowego dr. inż. Mieczysławowi Arkadiuszowi Woźniakowi przez prezesa KTPN, a akt ten poprzedziła laudacja, wygłoszona przez wiceprezesa KTPN, prof. Ewę Andrysiak. Nie zabrakło też zwyczajowych gratulacji i życzeń od władz województwa i miasta, a także bratnich towarzystw naukowych, działających w Płocku, Łodzi, Szczecinie i Włocławku oraz instytucji i stowarzyszeń społecznych i kulturalnych Kalisza.

27 listopada – w amerykańskim czasopiśmie naukowym „JSAH” nr 3/2017 (dostępny online – <http://jsah.ucpress.edu/content/76/3/302#sec-2>) wydawanym przez Society of Architectural Historians opublikowany został artykuł Makarego Górczyńskiego (członka KTPN), który stanowi studium poświęcone Kaliszowi gubernialnemu.

koniec listopada – uwieńczony został nową książką pt. „Sterowanie uczącym się mózgiem” pod red. Kornelii Rybickiej i Stanisława Plebańskiego, która jest 199. wydawnictwem Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Publikacja ta jest pokłosiem eksperymentu pedagogicznego, przeprowadzonego w III Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Kaliszu w roku szkolnym 2015/2016 pod opieką pracowników Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Praca stanowi ciekawy obraz wyników badań, przedstawiony w artykułach autorstwa wielu osób, a dotyczy wykorzystania teorii Carola Dwecka dotyczącej „Sukcesu szkolnej edukacji przy nastawieniu uczniów na rozwój”. Książka uzyskała pochlebny recenzję prof. dr. hab. Bolesława Niemierki.

2 grudnia – w Ośrodku Sportu, Rehabilitacji i Rekreacji w Kaliszu „OSRiR” podczas 21 Turnieju Bokserskiego im. Tadeusza Grzelaka miała miejsce niecodzienna promocja książki z serii „Kaliszanie” autorstwa Janusza Stabno – związanego z pięściarstwem, będącego sędzią międzynarodowym w boksie, kierownikiem wyszkolenia i rzecznikiem prasowym Polskiego Związku Bokserskiego. Publikacja pt. „Tadeusz Grzelak (1929-1996)”, polecana była w otoczeniu walk zawodników na ringu, w klimatach bohatera tomiku, który w taki właśnie sposób spędził część życia, odnosząc wielkie sukcesy sportowe.

5 grudnia – Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu, była gospodarzem spotkania z Januszem Stabno, autorem książki pt. „Tadeusz Grzelak (1925-1990)” z serii „Kaliszanie”. Wśród przybyłych gości nie zabrakło rodziny bohatera publikacji, kolegów z ringu, kibiców oraz miłośników sportu i historii Kalisza. Twórca książki, znawca tej dyscypliny sportu, przedstawił Tadeusza Grzelaka głęboko związanego z Kaliszem, który w swej karierze był zdobywcą wielu tytułu mistrzowskich i reprezentował barwy narodowe na Igrzyskach Olimpijskich, dochodząc do ćwierćfinału. Odpowiadał również na wiele trudnych pytań związanych z mistrzem i historią boksu, a finałem spotkania była możliwość otrzymania autografu od Janusza Stabno i wspólne zdjęcie z autorem.

15 grudnia – w sali recepcyjnej kaliskiego ratusza odbyła się konferencja naukowa pt. „Prasa opozycyjna w Polsce w latach 1945-1990” zorganizowana przez Archiwum Państwowe w Kaliszu, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Państwową Wyższą Szkołę Zawodową im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu. Dr Grażyna Schlender (dyrektor Archiwum Państwowego w Kaliszu), jako gospodarz poprowadziła to naukowe spotkanie, a można było wysłuchać na nim 15 ciekawych referatów, przedstawianych przez prelegentów, reprezentujących instytucje dokumentujące wydawnictwa opozycyjne i bezdebitowe. Mówiono m.in. o prasie podziemnej, wydawanej w latach 1945-1989, a także biuletynach, ulotkach i wszelkiego rodzaju działaniach edytorskich, które odegrały bardzo ważną rolę w odzyskaniu wolności. Symposium zgromadziło ok. 150 osób, w tym ok. 100 uczniów kaliskich szkół średnich.

20 grudnia – w Instytucie Pamięci Narodowej w Poznaniu prof. Piotr Gołdyn (członek Zarządu KTPN) odebrał nagrodę „Świadek Historii” przyznaną przez IPN.

Ewa Obala